

Litterær artikel

Hvad er en litterær artikel?

I en litterær artikel skal du analysere og fortolke én eller flere fiktive tekster.

Du skal formidle din forståelse af teksten. Dvs., at du påstår noget om, hvad tekstens intention er, og herefter gør du dine påstande sandsynlige ved at begrunde dem med analytiske iagttagelser og citater fra teksten.

Emnet for den litterære artikel er en eller flere litterære tekster, som du skal analysere, fortolke og perspektivere. Nogle gange stiller opgaveformuleringen krav om, at du skal fokusere på bestemte analytiske aspekter såsom litteraturhistorie eller genre, men du skal også inddrage andre relevante analyseområder.

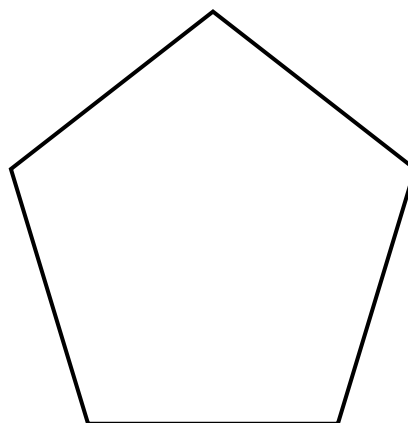
Du skriver til en fagligt orienteret og interesseret læser, og derfor skal du bruge danskfaglige begreber. Det er også vigtigt, at du fokuserer på tekstanalysen, og derfor må du ikke inddrage egne holdninger.

Kommunikationsmodel for litterær artikel (pentagon)¹

Emnet er litterært –
evt. indgår anden kunst

Afsenderen har danskfaglig viden og arbejder tekstanalytisk

Modtageren er den alment og litterært interesserede læser

Sproget er danskfagligt: analyse med brug af faglig terminologi, fortolkning og perspektivering

Omstændighederne er en mulig offentliggørelse i en avis eller et tidsskrift af en fokuseret danskfaglig tekst

¹ Annette Hauer og Birgitte Munk: Litterær artikel, kronik og essay – De skriftlige prøvegenrer i dansk, s. 11

Opbygning af en litterær artikel

En litterær artikel skal indeholde følgende dele:

1. Indledning
2. Analyse
3. Fortolkning
4. Perspektivering
5. Afrunding

Skemaet nedenfor er ikke en "køreplan", men kan bruges som inspiration og støtte.

Skabelon til den litterære artikel

Tekstdele (Skal <u>ikke</u> være underrubrikker i din besvarelse)	Instruktion	Skriv fx i din opgave	Undgå
Indledning	<p>Præsenter dit tekstmateriale præcist med forfatter, titel, årstal, novellesamling mv., så læseren ved, hvad det drejer sig om. Præsenter dit fokus, så læseren får en forventning om, hvad der er interessant ved din litterære artikel.</p> <p>Inddrag evt. relevant viden i begrænset form – og inddrag kun det, der giver mening i sammenhæng med dit fokus.</p> <p>Skab en overgang mellem din indledning og din analyse.</p> <p>HUSK allerede her at vække læserens interesse ved at skrive interessant, levende og fængende.</p>	<p>”Allerede i middelalderen var man opmærksom på de kræfter, der..”</p> <p>”Mennesker har nok til alle tider oplevet at være ensomme, men siden er vi flyttet tættere sammen i byerne...”</p> <p>”Erik Knudsen befandt sig i en personlig krise, da han skrev digtet, og han ønskede at bryde med kredsen omkring tidsskriftet Heretica.”</p>	<p>Undgå formuleringer, der beskriver, hvad du vil gøre: ”Jeg vil i denne litterære artikel...”</p>
Analyse	<p>Vælg det relevante ud, som understøtter dit fokus, men vær opmærksom på også at være systematisk, så der er sammenhæng i det, du skriver.</p> <p>Du kan fx fokusere på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sproget, fx brugen af 	<p>”Idyllen understreges af digtets substantiver som Guld, Rav, Kilde, Duer, Drosler (str. 1), og den nedbrydes tilsvarende af substantiver som Hunger, Sværd, Svovl og Pest (str. 2).</p> <p>”Digtets komposition understøttes af skiftet i tempo, der markeres ved brugen af</p>	<p>Undgå at pege på træk ved teksten, som du ikke har en pointe med at trække frem.</p> <p>Undgå et alt for langt resume. Det er vigtigt, at du viser, at du er i</p>

	<p>ordklasserne</p> <ul style="list-style-type: none"> • fortælle teknik, synsvinkel og fortællerposition • fremstillingsformer, fx panoramisk, scenisk • tidsforholdet, fx kronologisk, øjeblikspræget • billedsproget, forholdet mellem realplan / billedplan • genremarkører, episk, lyrisk, dramatisk • motiv og tema <p>Dokumenter dine iagttagelser i teksten med gode eksempler, der kan fungere som belæg for analysen og fortolkningen.</p> <p>Sørg for at tilrettelægge dine analytiske iagttagelser, så de bevæger sig logisk hen imod et samlet overblik (fortolkningen).</p> <p>HUSK at du skal demonstrere din danskfaglige viden ved at bruge danskfaglige begreber og litteraturhistorisk viden.</p>	<p>direkte tale”</p> <p>”Tekstens hensigt er at vise..”</p> <p>”Det afgørende ved teksten er, at den fremstiller mennesket som grundlæggende styret af...”</p>	<p>stand til at analysere frem for at genfortælle.</p> <p>Undgå at citere for meget, men husk at der være tekstbelæg.</p>
<p>Fortolkning</p>	<p>Forestil dig, at din analyse fungerer som en argumentation for den påstand, du nu fremsætter i din fortolkning.</p> <p>Kom ikke med overraskende nyt dit tekstmateriale, men brug fortolkningen som en koncentreret opsamling af din analyse. Fortolkningen kan indeholde filosofiske, ideologiske og holdningsmæssige betragtninger.</p>	<p>”På baggrund af de sproglige iagttagelser og digtets komposition og analyse af teksten kan man fortolke digtet som...”</p>	
<p>Perspektivering</p>	<p>Perspektiver din analyse og fortolkning fx litteraturhistorisk, ideologisk, holdningsmæssigt, filosofisk.</p>	<p>”Digtet kan sættes ind i sin samtids litterære og ideologiske debat, idet...”</p>	

	Ofte står der angivet et perspektiveringsfokus i opgaveformuleringen.	”Erik Knudsen vælger netop at lægge afstand til den manglende politiske stillingtagen hos Heretica-forfatterne, når han...”	
Afrunding	Vend tilbage til din indledning og sørg for, at din afrunding hænger meningsfuldt sammen med og bevidst nuancerer indledningens fokus. I afrundingen ”binder du sløjfe” på din litterære artikel. Her kommer du med overvejelser om, hvorfor teksten fortsat er aktuel og relevant.	”For en moderne læser har digtet stadigvæk relevans. Skal vi lukke øjnene eller påtage os et personligt ansvar?”	

Skriveprocessen i den litterære artikel

Arbejdet med din litterære artikel kan du inddele i 4 faser (førskrivning, disponering, skrivning og redigering)

Førskrivefasen:

Her skal du foretage analysearbejdet med dit tekstmateriale, men stadig kun i notatform. Du skal anvende de tekstanalytiske begreber, du har lært, og på den måde finde frem til de væsentligste træk ved teksten.

Du kan vælge at bruge en analysemodel, men det vigtigste er, at du arbejder systematisk og grundigt.

Dispositionsfasen:

Når du har arbejdet med at analysere og fortolke teksten, skal du finde ud af, hvordan du vil tilrettelægge din opgave, dvs. finde ud af hvordan du vil formidle dit tekstarbejde til læseren.

Derfor kan du stille dig selv disse spørgsmål:

- Hvad er fokus for den forståelse af teksten, du er nået frem til, og hvordan kan du bruge dit fokus godt, så det går som en “rød tråd” igennem din litterære artikel?
- Hvordan skriver du en indledning, der vækker læserens interesse og præsenterer dit materiale og dit fokus præcist?
- Hvordan skriver du en interessant fortolkning, hvor fokus er fastholdt?

Skrivefasen:

Her skal du være opmærksom på, at din rolle som skribent er den danskfagligt vidende og analyserende. Du skal ikke tage afsæt i dine personlige oplevelser, men i tekstmaterialet. Alligevel kan du sætte et personligt præg på din litterære artikel ved hjælp af:

- Dit fokus
- Dine valg af centrale elementer (vinkling), der skal omtales i analysen, fortolkningen og perspektivering
- Din indledning og din afrunding.

Redigeringsfasen:

Redigeringsfasen er afslutningen af dit arbejde med opgaven, hvor du sikrer dig:

- At din tekst hænger godt sammen
- At indledningen er fokuseret, informativ og interessevækkende
- At konklusionen er klar og samler dit arbejde med opgaven
- At du skriver i et præcist og godt sprog uden fejl, og at du sørger for at citater, navne på personer, tekster o.l. er skrevet helt rigtigt
- At du ikke har glemt forbindelsen til opgaveformuleringens krav – måske bliver du bedt om at lægge vægten på noget bestemt, og så skal det fremgå af din besvarelse, at du gør det.

Tjekliste:

Når du har skrevet din litterære artikel, bør du stille dig selv følgende spørgsmål.

- Opfylder jeg opgavens krav og anvisninger, dvs. følger jeg opgaveformuleringen?
- Markerer jeg en vinkel på stoffet?
- Analyserer jeg?
- Har jeg tekstfokus?
- Viser jeg overblik over materialet?
- Går jeg tæt på teksten?
- Dokumenterer, citerer og henviser jeg?
- Fortolker jeg på baggrund af analysen?
- Perspektiverer jeg ud fra det fokus, opgaveformuleringen har givet?

Hvis du kan svare ja til spørgsmålene, så har du opfyldt kravene til en litterær artikel.

Kilder:

Annette Hauer & Birgitte Munk: Litterær artikel, kronik og essay – De skriftlige prøvegenrer i dansk.

Silkeborg Gymnasiums skriveportal: <http://www.silkeborg-gym.dk/index.php?id=4423>